

A BOCA DO MONTE

CELIA DÍAZ NÚÑEZ

ADAPTACIÓN
TEATRAL
DALGÚNS
CAPÍTULOS
DA NOVELA

EDITORIAL GALAXIA

COSTA OESTE

Personaxes

Cego de Vilanuíde

Catro mulleres castrexas: Arausa, Cinnia, Nabia e Alda.

Catro homes castrexos: Tureno, Carisio, Karo e Paulo

Dous soldados romanos: Lucio Reburro e Soldado 2

Enxeñeiro Caio

Espazo

Unha praza ou outro lugar exterior onde se reúna xente para escoitar os romances dun cego.

Beira do río Sil.

Interior do túnel.

Atrezzo

Catro bateas para buscar ouro (ou similar), cesto con pebidas de ouro, picos ou mazas, látegos...

Música | Efectos musicais

Cantar de cego.

Son do río, marcha militar, xente picando no interior do túnel, látegos, derrubamento de rochas. Arquivos de música de acceso libre (<https://freesound.org>)

Escoitade, meus amigos,
o que vos veño contar
porque esta é unha historia
que vos pode interesar.

En Montefurado agora
un túnel romano hai,
“Boca do monte” lle chaman
os veciños do lugar.

Grande obra de enxeñería!,
outra máis grande non hai
nin en toda a nosa terra
nin tampouco en Portugal.

Foi en tempos de Traxano,
na época imperial,
cando o túnel construíron
na busca de mineral.

O río Sil arrastraba
pebidas de ouro a mancheas
que as aureanas extraían
peneirando coas bateas.

E como en longos meandros
bordeando as montañas vai
os romanos acordaron
o seu curso desviar.

Furando na dura rocha
conseguiron perforar
máis de cen metros de túnel.
Que obra descomunal!

Deste modo desecando
o camiño natural
os romanos xa podían
todo o ouro apañar.

Que sorte tivo Traxano
tanta riqueza acadar
para as súas campañas
nas fronteiras sufragar.

Escena I

*Praza dunha vila.
Entra o cego de Vilanuíde
coa súa zanfona e avanza
ata a centro. Aclara a voz,
inicia unha melodía e comeza
a cantar o “Romance de
Montefurado”.*

O cego deixa de cantar e retírase a un lateral.

Escena II

Son de auga que flúe¹.

Un grupo de mulleres castrexas están agachadas na beira do río Sil. Visten túnicas e locen torques e brazaletes. Na man portan bateas coas que lavan as areas. Ao seu carón hai un cesto, onde gardan as pebidas que van atopando.

ARAUSA: O ouro agóchase no leito das augas cristalinas.

CINNIA: Ocúltase entre o lodo e as areas que a corrente arrastra río abaixo.

NABIA: Recollamos o metal precioso para que os nosos ourives elaboren fermosos adobíos cos que engalarnos.

ARAUSA: Torques que brillen no pescozo dos guerreiros.

CINNIA: E brazaletes decorados con triángulos e espirais.

ALDA: Ou amuletos que nos protexan do mal de ollo.

NABIA: *(Pega un berro de ledicia e erguese amosando na man unha pebida de ouro.)* Mirade que pebida atopei!! Vede como brilla!

As mulleres interrompen o traballo e achéganse a contemplar a pebida.

ALDA: Que fermosa é, Navia! E que grande!!

NAVIA: Poderei facer unha bonita fibula para suxeitar a túnica.

ALDA: Ou arracadas para as orellas.

NAVIA: Pois veredes como a próxima pebida que atope ha de ser aínda máis grande.

ALDA: *(Rindo.)* Xa verás como eu tamén hei de ter sorte.

Agáchanse e volven escarvar no lodo.

1. Posibles arquivos de música de acceso libre
(<https://freesound.org>) <https://freesound.org/people/mhtaylor67/sounds/236977/>
ou <https://freesound.org/people/Chris%20W/sounds/394699/>

Escena III

Son dunha marcha militar¹. Escóitase rumor de tropas que avanzan marcando o paso. As mulleres achéganse á beira do escenario, miran en todas direccións buscando a procedencia do son.

CINNIA: (*Sinala ao lonxe.*) Mirade! Alí está! Miles de homes avanzan río abaixo.

ARAUSA: (*Con medo.*) Son lexionarios romanos.

ALDA: (*Achégase a Navia. As dúas rapazas abrázanse, temerosas.*) Soldados!

NAVIA: Mira, Alda, a aguia imperial exhíbese orgullosa no estandarte.

ALDA: E a luz do sol refulxe en cascos e coirazas.

ARAUSA: Achéganse orgullosos cos penachos de plumas ondeando ao vento.

ALDA: Instalarán un campamento nas nosas terras e pronto gobernarán as nosas vidas.

NAVIA: Tes razón. Farannos traballar para eles coma se fóssemos escravos.

ARAUSA: Seguramente andan á procura de novas minas.

CINNIA: A súa fame de ouro nunca se ve saciada.

Aumenta o volume da marcha militar indicando a proximidade das tropas. As mulleres escapan, asustadas.

1. <https://freesound.org/people/Andune/sounds/232585/> ou <https://freesound.org/people/klankbeeld/sounds/172369/>

Escena IV

Son musical: Picos¹.

O fondo representa unha parede rochosa que se eleva verticalmente.

Un grupo de castrexos golpea con grandes mazas e picarañas a rocha no interior do túnel. Aos seus pés, unha morea de pedras xa arrancadas indicannos que o traballo de perforación da montaña xa deu inicio.

En primeiro plano, dous soldados, con látego e espada, camiñan de lado a lado, vixiando os traballos.

Diminúe o volume da música.

1. <https://freesound.org/people/Taira%20Komori/sounds/213692/>

TURENO: Pica que pica, hora tras hora, loitando contra esta parede dura.

CARISIO: Vede en que nos convertemos. Non somos máis ca toupas furando nas entrañas da terra.

KARO: Tes razón, Carisio. Parecemos miñocas escavando escuras galerías.

TURENO: Así é. Estamos agochados en tobos coma os coellos.

PAULO: Obrigados a soportar o cheiro húmido e os vapores tóxicos das profundidades.

CARISIO: E perdemos a saúde co po irrespirable.

TURENO: E así un día, e outro, e o seguinte.

Os centurións fan estralar os látegos².

LUCIO REBURRO: Deixade de falar e picade con brío!

SOLDADO 2: Non gañades o pan que comedes!

LUCIO REBURRO: Golpeade con xenio!

SOLDADO 2: Veña! Máis rápido!

TURENO: Obrígannos a furar este túnel para desviar o río e así eles poderán apañar o ouro que será enviado ao emperador de Roma.

CARISIO: Si. Para maior gloria de Traxano.

TURENO: Os minerais medran en abundancia nestes solos. Tesouros subterráneos que nos son arrebatados.

2. <https://freesound.org/people/G.Lamont/sounds/118068/>

CARISIO: Esa é a nosa desgraza, Tureno: coñecemos as nosas riquezas mentres as extraemos para outros.

PAULO: Somos escravos da cobiza de Roma!

KARO: O ouro! Sempre o ouro!

LUCIO REBURRO: Picade con forza! (*Con burla.*) Queredes furar a parede ou facerlle cóxegas?

SOLDADO 2: (*Rindo.*) Ráñanlle o lombo. Iso fan.

Entra o enxeñeiro Caio e observa os traballos. Move a cabeza en sinal de desaprobación. Achégase aos soldados e incrépaos.

CAIO: A este paso non imos rematar nunca este túnel. Levamos aquí moitos meses e non damos saído do paso. É culpa vosa. Sodes uns inútiles! Non podedes facer que sexan máis dilixentes? (*Retírase, enfadado.*)

Os centurións golpean os castrexos cos látigos.

LUCIO REBURRO: Veña! Picade!

SOLDADO 2: Máis forte!

Unha rocha despréndese e cae a rolos³. Unha nube de po elévase e esténdese polo escenario, impedindo a visión. Óense os laios dos obreiros mesturados cos estalos dos látigos e os berros dos centurións.

LUCIO REBURRO: Non foi nada. Parecedes de manteiga. A traballar, malditos!

Volve soar con forza o son musical.

3. https://freesound.org/people/BW_Clowes/sounds/128126/

Escena V

---

*O cego de Vilanuíde
reanuda o romance.*

Moitos centos de persoas
todo o día a traballar
Gotas de sangue e suor
para o túnel escavar.

E no lugar de Sesmil
unha lexión militar
vixiaba os obreiros
disposta a os castigar.

Cantas xentiñas morreron
para o túnel perforar,
enterradas no Ivedo
moitas delas aínda están.

Que sorte tivo Traxano
tanta riqueza acadar
para as súas campañas
nas fronteiras sufragar.

Todos aqueles que veñen
este lugar visitar
sen dúbida o consideran
unha obra de titáns.

Túnel de Montefurado,
canta grandeza en ti hai!
Para as xeracións vindeiras
témolo que preservar.

Esta historia verdadeira
que hoxe aquí vin eu contar
testemuño é dun pasado
que nos convén recordar.

O cego saúda e retírase despois de pasar a gorra entre os presentes.

